

Нижжегородцева А. О.

Київський національний лінгвістичний університет

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПРОСОДІЯ» У СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ СТУДІЯХ: ПІДХОДИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

У поточній статті описано основні підходи до визначення поняття «просодія» в сучасній лінгвістиці та вивчаються аспекти ритму, наголосу та інтонації, які відіграють ключову роль у розумінні мови. Для цього нами було здійснено огляд як вітчизняної, так і іноземної літератури з обраної теми, що дозволило визначити актуальність визначення основних підходів до інтерпретації та класифікації поняття «просодія», як питання яке викликає зацікавленість науковців в ході лінгвістичного дискурсу. Серед методів були використані як загальнонаукові методи дослідження (аналіз літератури та порівняння) так і спеціальні, з яких особливо виділяється лінгвістичний аналіз, як метод мовознавства, який дозволяє зрозуміти розглянуті мовні явища.

Для досягнення поставленої мети було згадано походження самого поняття «просодія» та розглянуто його компонентний склад, що дозволило виявити важливий історичний вимір цього феномену і його комплексність, як системного явища, яке об'єднує в собі декілька пов'язаних між собою інструментів мови одночасно. Також нами було здійснено короткий аналіз різних підходів до інтерпретації просодичних характеристик в основних лінгвістичних традиціях, в рамках яких зародилась і розвивалась ця система фонетичних засобів, зокрема грецькій, індійській та китайській, і відзначено специфічні особливості просодії у китайській мові, як такі, що привертають увагу більшості сучасних вітчизняних та закордонних дослідників.

У дослідженні було виявлено, що у фонетичному аспекті просодичні характеристики формуються через вплив акустичних параметрів, як-от висота тону, тривалість та інтенсивність звуку, дозволяючи звукам набутти відповідного акценту та емоційного забарвлення в мовленні та підкреслюється важливість просодії для синтаксичної та семантичної структури мовлення, а також розглядаються труднощі уніфікації терміну в науковій спільноті, що стало рушієм для надання власних рекомендацій, які стануть ефективним засобом подальшого приведення просодії до єдиної форми. Перспективою подальших досліджень з обраної тематики визначено здійснення порівняльного аналізу складових компонентів просодії, як системи фонетичних засобів з метою виявлення міри впливу кожного з них та зв'язків між ними.

Ключові слова: просодія, інтонація, суперсегментний рівень, лінгвістика, ритм.

Постановка проблеми. Просодія, ритм, наголос та інтонація, мають першорядне значення для розуміння слухачем сказаного й та подальшого його тлумачення, а тому впливають на семантичну інтерпретацію, дозволяють визначити синтаксичну структуру й беруть участь у сегментації самого процесу мовлення [9]. Зокрема просодія спрямовує увагу й змінює настрої слухача під час сприйняття мовлення та є інструментом членування потоку інформації в усному дискурсі [10]. Вона дозволяє розпізнавати вимовлені слова й релевантно формувати синтаксичну структуру, що актуалізує її вплив на сегментацію висловлювань, структурні зв'язки між словами й фразами та передачу інформаційної структури [18].

Попри доведену у численних лінгвістичних студіях актуальність явища просодії, усе ще наявна певна неоднозначність у тлумаченні цього терміна, що призводить до суперечливих інтерпретацій та ускладнює наукову комунікацію. Визнаємо той факт, що суперсегментний фонетичний рівень є певною мірою *terra incognita*, адже упродовж останніх десятиліть вчені не лише аналізують явище просодії, а й дискутують із питання, які ж мовленнєві характеристики можна уналежнити до просодичних. Отже, тема просодичної організації мовлення є актуальною з огляду на її дискусійність, недостатню вивченість, а тому наукову й методологічну перспективність, а узагальнення основних лінгвістичних підходів до інтерпретації поняття «просодія» та її класифікувальних пара-

метрів дозволить виробити термінологічні й таксономічні рекомендації

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню фонетичних особливостей і просодичної організації мовлення присвячено переконливу кількість праць вітчизняних і зарубіжних лінгвістів. Зокрема українська мовознавиця О. Д. Барановська визначила механізм передачі емоцій в англійській мові інтонацією, наголосом, темпом і паузами та встановила потенційні можливості фонетичного інструментарію впливати на слухачів і досягати комунікативних цілей [2].

Розроблена методологія фонетичних експериментальних досліджень на матеріалі англійської мови А. А. Калити та Л. І. Тараненко дозволила укласти «Словник фонетичних термінів» [7].

Дослідженню різних аспектів просодичної організації мовлення присвячено низку праць Київського національного лінгвістичного університету, зокрема О. Р. Валігури й Н. Я. Град які деталізували перцептивні характеристики інтонації англійських відеопрезентацій [3]. Лінгвісти вказаного навчального закладу цікавилися просодичними й акустичними особливостями телерекламного дискурсу [14]. Варті уваги висновки О. Р. Валігури й З. С. Насікан щодо здатності просодичних засобів об'єднуватися за спільною семантичною ознакою в один фоносемантичний комплекс, в основі якого лежить асоціативно-символічний зв'язок між планом значення (семантикою) і планом вираження (фонетичними засобами), що й реалізує основоположний для фоносемантики принцип вмотивованості лінгвістичного знака [4].

З огляду на тривожну політичну ситуацію в у світі, і зокрема в Україні, увага багатьох вітчизняних лінгвістів спрямована на дослідження аспектів політичного дискурсу. О. М. Алексієвець аналізувала просодію як фактор вираження точки зору політика як продукту мисленнєво-комунікативної діяльності людини, що є завершеним цілим і спирається на набуті раніше перцептивний і когнітивний досвід, віру, переконання тощо й визначає світосприйняття, категоризацію, оцінку сукупності сприйнятих зовнішніх вражень і внутрішніх відчуттів, а також і сам процес перцепції. На думку вченої, вдало підібрана просодична варіативність може створити потрібний перлокутивний ефект на слухача [1].

У науковій розвідці О. М. Алексієвець і Р. В. Васько дійшли висновку, що аналіз риторичної просодії в динаміці дискурсу, дозволяє виявляти інформацію не лише про саму просодію,

а й про мовця, слухача й характер їх взаємовідносин та особливості культури вербальної комунікації [15].

Актуальними для вивчення просодичної організації китайськомовного політичного дискурсу є висновки А. І. Задорожної, яка встановила, що мовлення китайських політичних діячів характеризується виразною логічною та фразовою акцентуацією, уповільненим темпом, тривалими паузами перед і після семантично значущих слів і фраз [6]. Є. В. Гобова, зі свого боку, уточнила напрями й методи дослідження просодії китайської мови, зокрема просодичні характеристики усного спонтанного мовлення та фонологічні особливості безсполучникового зв'язку [5].

Постановка завдання. Мета статті – визначення основних підходів до інтерпретації поняття «просодія» у сучасній лінгвістиці, аналіз наявних розбіжностей у тлумаченні цього терміна з метою його уніфікації. Для реалізації мети визначено такі завдання:

- 1) проаналізовано основні підходи до визначення й класифікації поняття «просодія» у сучасній лінгвістиці;
- 2) визначено розбіжності в тлумаченні просодичних характеристик у різних лінгвістичних традиціях, зокрема грецькій, індійській і китайській;
- 3) виявлено специфічні особливості просодії в китайській мові та її вплив на синтаксичну й семантичну структуру мовлення;
- 4) оцінено інтерпретацію просодичних явищ у мові;
- 5) розроблено рекомендації щодо уніфікації терміну «просодія» для подальших наукових досліджень у сфері фонологічної та просодичної організації мовлення.

У статті використано такі методи дослідження: *аналіз літератури*, дозволив проаналізувати наукові праці українських і зарубіжних дослідників, які вивчали просодії у різних мовах, зокрема китайській, грецькій та індійській; *порівняльний метод*, дозволив зіставити підходи до визначення та тлумачення просодії у різних культурно-мовних контекстах для виявлення спільних і відмінних характеристик; *інтерпретаційний аналіз* для встановлення розбіжностей у тлумаченні просодичних; *історичний метод* сприяв встановленню еволюції підходів до вивчення просодії від античності до сучасності, що дозволило виявити значення просодії.

Виклад основного матеріалу. Першим етапом цього дослідження було дефініціювання поняття «просодія» та визначення її компонентів. Слово

«просодія» походить від давньогрецького слова *προσῳδία* (*prosōidia*), яке спочатку вживали для позначення ритмічних гімнів, що виконували під час процесій на честь богів. Цей факт вказує на тісний зв'язок між ритмічними й мелодійними аспектами мовлення.

Просодія як система фонетичних засобів складається з декількох компонентів (рис. 1).

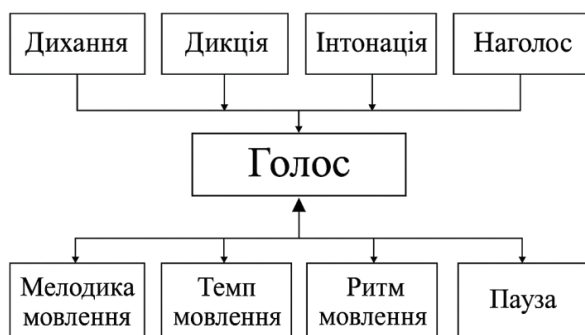

Рис. 1. Компонентний склад просодії

Джерело: власна розробка автора

З огляду на склад, стає зрозуміла комплексність просодії як сукупності різних інструментів мовлення. Як і те, що саме поняття «просодія» куди ширше за інтонацію, оскільки останнє є складовою першої реалізується тільки на рівні фрази.

Наступним етапом дослідження було зіставлення дефініцій просодичних характеристик у різних лінгвістичних традиціях з огляду на традицію функціонування. Античні філософи, зокрема Платон і Арістотель, визначали як структурні одиниці голосні й приголосні звуки й ідентифікували склад як основну одиницю фонології. Наприклад, Арістотель вважав, що ритм і мелодія є невід'ємною частиною риторики, а тому в «Поетиці» виклав розуміння того, що мелодія й ритм мають вирішальне значення для вираження емоцій і змісту в поетичних текстах. Тобто просодія, на думку Арістотеля, є інструментом комунікації та естетики.

Одночасно з давньогрецькими, набували розвитку інші лінгвістичні традиції, зокрема на матеріалі санскриту, арабської та китайської мов. Ці наукові тлумачення фонетичних явищ доповнювали античні, хоч минуло кілька століть, відколи вони сформували західну лінгвістичну традицію. Удосконалений опис просодійних явищ подано в індійській граматиці, позначеній дескриптивністю, а одним із ключових понять індійської фонетики було вивчення «сандхі» – з'єднань, що дозволяли

детально вивчити й записати зміни в довжині голосних, якість складів, тон, темп, і навіть ініціативні й фінальні звуки в групі дихання. В індійській лінгвістиці слово традиційно не розглядалося як автономна одиниця поза межами речення чи дихальної групи, що було відмінним від грецького підходу.

Тон у санскриті визначався як відносний, а не абсолютний, що дозволило задокументувати й систематизувати з високою точністю особливості фонетичних систем. були документовані й систематизовані з високою точністю.

Унікальна система письма в Стародавньому Китаї з'явилася ще в 2000 році до н. е., де кожен символ чітко відповідав окремій морфемі. З часом на тлі неминучих звукових змін китайська орфографія зазнала численних трансформацій, а тому в IV ст. до н. е. китайські лінгвісти створили систему, яка описувала «радикали», які вказували на зміст слів і «фонетики» й деталізували їх вимову. Подальші фонетичні зміни архаїзували цю систему і вже у III ст. н. е. вона набула певних просодичних атрибутів: «радикалами» стали початкові консонанти, тим часом «фонетики» охоплювали все інше, зокрема й тон. Цей тип просодичної фонології пізніше еволюціонував у сегментальну фонемну систему під впливом санскриту, у якій артикуляційні критерії вживалися для систематизації й диференціації компонентів.

Французький філософ Жан-Жак Руссо розглядав розвиток мов та їх просодичних систем як еволюцію від первісних звуків і жестів до більш структурованих форм вираження. Вчений стверджував, що ранні мови були дуже експресивними, але ця експресивність «заморожена» писемністю, яка не спроможна адекватно відтворити різницю в наголосах і висоті тонів. Руссо вважав, що тонові мови зберегли «первісні риси» завдяки виразності й звуковій гнучкості [12]. Його погляд на мови і й просодію особливо цінний у контексті стародавнього Китаю, де тонова природа мови є ключовою. У китайській мові інтонація не лише дозволяє відрізнити слова з однаковими звуками, але й передає емоційне забарвлення й стилістичні відмінності.

Китайські дослідники були першими, хто систематизували інтонації музики, проаналізувавши й описавши її просодичні аспекти. У коментарі до трактату «Книга віршів» китайський вчений Мао Хен стверджував, що почуття виражаються звуками, а коли звуки утворюють «впорядковану форму» (文), їх називають мелодією. Українська дослідниця І. О. Костанда з цього приводу ствер-

джувала, що випадкові (непорядковані) звуки 声 могли викликати хаос, тим часом як правильна, гармонійна музика 音 сприяла формуванню чеснот і позитивного настрою людей [8]. Останнє, на нашу думку, пов'язано з високим рівнем впливу конфуціанства, адже музика й ритуали – це два методи виховання за Конфуцієм, а щоб звуки стали музикою (упорядкованим звуком 音), їм необхідна організація, порядок, візерунок, «літературність виконання або естетика у виконанні», тобто 文.

Сучасна інтерпретація поняття «просодія» не втрачає зв'язок з китайським її визначенням у термінах музики, оскільки в останні кілька десятиліть китайські дослідження з просодичної граматики набувають статусу перспективного наукового напрямку. Це новий підхід до вивчення просодії дозволяє розв'язати чимало лінгвістичних проблем, які раніше важко піддавалися аналізу в межах традиційної лінгвістичної теорії.

Китайський лінгвіст Є Цзюнь поділяє просодію на два рівні з огляду на функції: перший рівень – просодія на рівні морфем і слів, другий – на рівні речення. Дослідження вченого зосереджені на просодичних особливостях речень, зокрема наголосі, змінах тону, паузах та інтонації в сучасній китайській мові [19].

Інший китайський дослідник Фен Шенлі вважає, що «граматика китайської письмової мови є просодично орієнтованою граматичною системою» [20]. Він пояснює значення просодії так: «Коли люди говорять, деякі частини вимовляються легше, інші – важче; деякі звуки довші, інші – коротші. Це і є просодія» [21]. Отже, вчений визначає просодію як легкість чи важкість вимови й тривалість, де остання означає кількість складів у комбінації. Фен Шенлі сформулював два нові напрями в дослідженні китайської мови – просодичну морфологію й просодичний синтаксис, що стало важливим внеском у лінгвістичне вивчення просодичних особливостей [22]. Він же вперше увів поняття «просодичне слово» (韵律词), що дозволило розробити системний комплекс понять і правил, які лягли в основу просодичної морфології та синтаксису.

Покладаючись на викладену теорію, а також з огляду на попередні праці китайських та інших закордонних дослідників, Фен Шенлі запропонував вирішення актуальних лінгвістичних питань, зокрема й проблем структури та функцій просодичних одиниць.

Вчений деталізував опис у просодичній площині об'єктно-дієслівних конструкцій і важливих елементів китайського синтаксису, зокрема

речення з модальними частками «把» і «被». Аналіз дозволив виявити кілька значимих явищ: так званий «сильний початок і слабкий кінець» (头重脚轻现象 – дисбаланс у реченні), а також надмірну довжину в об'єктно-дієслівних конструкціях, що включають додаткові компоненти (модифікатори), такі як кількісні показники, прийменники й доповнення. З огляду на розвиток китайської граматики, Фен Шенлі обґрунтував певні синтаксичні зміни, які сталися під впливом просодії, і продемонстрував тісну взаємодію між граматичними й просодичними елементами в китайській мові. Отже, дослідження Фен Шенлі сприяли формуванню порівняно завершеної системи китайської просодичної граматики, що й дотепер є важливим інструментом для подальшого вивчення й аналізу мовних закономірностей.

Сучасні китайські мовознавці Бінфу Лу і Сан Дуаньму здійснили ґрунтовний аналіз, присвячений поєднанню складів у прикметниках та іменниках у межах визначально-означених структур китайської мови, а також у дієсловах та іменниках предикативно-об'єктних конструкцій. Вчені довели, що вибір між одно- й двоскладовими комбінаціями тісно пов'язаний із граматичною структурою [13]. Сан Дуаньму виявив, що вибір між односкладовими й двоскладовими формами обумовлений порядком компонентів, що свідчить про важливість взаємозв'язку просодії з синтаксичним розташуванням.

Лінгвіст Ван Хунцзюнь запропонувала детальну класифікацію просодичних одиниць китайської мови й розподілила їх на п'ять ієрархічних рівнів: від найбільшого до найменшого – інтонаційний сегмент, ритмічний сегмент, фонетична стопа, склад і мора [23]. Ван Хунцзюнь переконана, що в мандаринському діалекті основною просодичною одиницею є двоскладова стопа, яку доповнюють односкладові й трискладові структури. Згідно з її аналізом, просодія охоплює різні аспекти звукової організації, включно з висотою тону, інтенсивністю й тривалістю, а також якістю звука. Ці просодичні одиниці й рівні визначаються через різні просодичні маркери, що унаочнює їх багатоконпонентність і складну структуру. Ван Хунцзюнь зауважила те, що межі між граматичними й просодичними одиницями не завжди збігаються, і коли цього збігу немає, виникає явище, яке дослідниця позначила як «перетин меж» (跨界).

Ван Хунцзюнь деталізувала визначально-означені структури, поділяючи їх на підкатегорії: два іменники й прикметник та іменник, порівнюючи

їх із предикативно-об'єктними структурами [24]. Це дослідження переконує, що в конструкціях із двох іменників найбільш частотним є поєднання односкладового й двоскладового, тим часом як комбінація двоскладового та й односкладового трапляється рідше, а комбінації двох односкладових і двох двоскладових іменників також є досить поширені. Ван Хунцзюнь упевнена, що модель поєднання складів у структурі 'прикметник та іменник' більше нагадує предикативно-об'єктні структури, ніж два іменники. Тому для номінативних елементів релевантні форми з більш ніж одним складом, тим часом як для прикметниковим елементам властива односкладова форма. Отже, висновки Ван Хунцзюнь свідчать про те, що вибір кількості складів у китайській мові залежить не лише від граматичної структури, але й від типу модифікатора, що вказує на багатомірність просодичних особливостей китайської мови й їх залежність від функціональної ролі складових елементів у конструкції.

Дослідник У Вейшань підкреслив, що з погляду генеративної лінгвістики просодія є завершеною формою вираження, яка формується після обробки й трансформації семантичних, синтаксичних і прагматичних елементів. Це кінцеве «фонетичне вираження» є інтеграцією різних мовних характеристик на етапі їх реалізованого звучання [25].

У Вейшань приділяв увагу природним особливостям ритму китайської мови, розглядаючи закономірності будови китайських складів, схильність до двоскладових комбінацій і загальні структурні моделі ритміки китайського мовлення. Вчений вивчав ритмічні структури давньої китайської поезії, які, на його думку, відображають глибинні особливості ритму китайської мови [26]. Ці дослідження дозволили У Вейшань висновкувати, що ритмічні структури давньої поезії демонструють природні ритмічні патерни китайської мови, підкреслюючи її унікальність та органічний зв'язок між ритмом, складанням слів і мовним вираженням.

На думку Ліня Маоцяня, інтонаційні характеристики китайської мови можна описати двома параметрами: висотний наголос і пограничний тон (boundary tone). Ці параметри визначають, як сприймається висловлювання на слух, впливаючи і на структурну, і на емоційно-експресивну виразність фраз [27]. Дослідник зазначав, що в реченнях китайської мови можна виділити два типи пауз: беззвуків і звуковий розриви. Беззвуків розриви виникають через паузи, тим часом як звуковий зумовлений подовженням тривалості складу перед розривом. Ці розрізнення мають важливе

значення для формування природності мовного потоку й емоційного забарвлення висловлювань у китайській мові.

Цао Цзяньфень розробив детальні правила для пауз різних рівнів – від першого до четвертого, зробивши важливий висновок про те, що внутрішні паузи в реченнях китайської мови не завжди збігаються з синтаксичною структурою або певними частинами мови [11]. Це відкриття вказує на те, що ритмічні розриви можуть функціонувати незалежно від граматичних меж, підкреслюючи значимість просодичних факторів у китайському мовленні.

Ван Юньцзя із колегами вивчали особливості сприйняття наголосу у двоскладових просодичних словах на рівні речень [17]. Їх дослідження дозволили укладати, як тональні акценти сприймаються в контексті речення, особливо в двоскладових структурах, що має важливе значення для дослідження просодії китайської мови.

Ван Феньці, застосовуючи методи корпусної лінгвістики й експериментальної фонетики, зосередився на просодичній структурі китайських речень та виявленні впливу висотного наголосу на сприйняття англійського лексичного наголосу й детально проаналізував просодичні слова, положення просодичних фраз, паузи, типи комбінацій і синтаксичну структуру [16]. Наукові праці вченого спрямовані на вивчення таких просодичних параметрів як висота, тривалість, наголос і легкий тон, що формують підґрунтя інтонаційної системи китайської мови. Особливу увагу Ван Феньці приділяє вивченню ролі пауз у формуванні ритмічної структури речень та їх взаємодії з синтаксичною організацією.

Дослідження просодії продовжили інші науковці, які уклали аналіз висоти тону, тривалості звуку, меж пауз та інтонаційних особливостей китайської мови. Використовуючи підходи експериментальної фонетики й фонології, вони деталізували формування просодичної структури, що дозволяє глибше зрозуміти функціонування ритмічних і тональних особливостей, які є важливими для природності й виразності мови.

Отже, огляд досліджень дозволяє висунути низку положень і рекомендацій щодо трактування терміну й поняття «просодія»:

1) необхідно досліджувати не тільки просодію, але й умови, що які обмежують просодичну структуру, зокрема на рівні, який перевищує рівень слова;

2) розглядати просодію не тільки в цілому, але й як об'єднання її складових компонентів з метою визначення їх зв'язків;

3) актуальними будуть наукові студії, виконані представниками різних лінгвістичних шкіл і напрямів для доповнення наукових уявлень щодо просодії як явища;

4) продовжувати практичні дослідження впливу просодичних елементів на сприйняття слухачів з інтернаціональним складом респондентів.

Висновки. Поняття просодії у працях сучасних лінгвістів визначено низкою термінів: темп, мелодика, надсегментні характеристики, нелінійність, які здебільшого стосуються компонентів мовного сигналу, пов'язаних з наголосом, ритмом та інтонацією. Виявлено, що термін «просодія» в поетичному контексті зазвичай описує ритмічну структуру, віршову метрику й поетичну форму, тим часом як у лінгвістиці його часто вживають для позначення фонологічних характеристик, таких як тривалість звуку, наголос, тональність та інтонація, які узагальнено уналежують до просодичних ознак. Проведений огляд дозволяє стверджувати, що у фонетичному аспекті просодичні характеристики формуються через вплив акустичних параметрів висоти тону, тривалості та інтенсивності звуку, дозволяючи звукам набутися відповідного акценту й емоційного забарвлення. Оскільки просодичні елементи є суперсегментні, вони не існують ізольовано, а залежать від фонем

чи їх комбінацій, що передбачають принаймні два або більше звуків і надають їм виразні суперсегментні ознаки. Тривалість звуку, наголос, тональність, інтонація та пауза, на нашу думку, є ключовими компонентами просодії. Реалізація просодичних елементів у мовленні передає інформацію, та забезпечує передавання паралінгвальних характеристик (емоцій, ставлення мовця, логічний наголос, ритм фраз тощо), що сприяє розмежуванню значень і вираженню модальності висловлювань.

Особливістю інтерпретації поняття «просодія» у сучасних лінгвістичних студіях є те, що суперсегментні ознаки мовлення розглядаються лінгвістами як складний феномен, накладений на лінійну комбінацію мовних сегментів. З огляду на уніфікацію поняття просодії необхідно вивчати умови, які обмежують просодичну структуру, зокрема на вищому від слова рівні. Визначення ієрархічних правил цих обмежень у фонології та синтаксичних компонентах китайської мови може слугувати прикладом деталізації просодичної структури окремої мови, дозволить створити цілісне наукове уявлення фонологічної природи просодії. Отже, прогнозуємо актуальність подальшого аналізування складових просодії на матеріалі інших мов.

Список літератури:

1. Алексієвцев О. М. Просодичні моделі впливу в англомовній політичній комунікації. *Вчені Записки Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика»*. 2021. Вип. 32. №. 4. С. 65-71. DOI: <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.4-1/11>
2. Барановська О. Д. Перспективи корпусного дослідження емотивних дієслів англійської мови. *Нова філологія*. 2020. Вип. 1. №. 80. С. 48-53. DOI: <https://doi.org/10.26661/2414-1135-2020-80-1-8>
3. Валігура О. Р., Град Н. Я. Перцептивні характеристики інтонації англомовних відеопрезентацій. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Філологічні науки*. 2020. Вип. 187. С. 180-185. DOI: <https://doi.org/10.36550/2522-4077.2020.187.28>
4. Валігура О., Насікан З. Просодичні засоби реалізації фоносемантичних комплексів у сучасному кінодискурсі. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Філологічні науки*. 2019. №. 175. С. 235-241.
5. Гобова Є. В. Сучасні напрямки та методи дослідження просодії китайської мови. *Сходознавство*. 2010. №. 52. С. 25-35.
6. Задорожна А. І. Просодичні особливості промови як різновиду публічного мовлення китайських політиків. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Філологія*. 2023. Вип. 26. №. 2. С. 63-72. DOI: <https://doi.org/10.32589/2311-0821.2.2023.297672>
7. Калита А. А., Тараненко Л. І. *A Concise Dictionary of Phonetic Terms*. Тернопіль : Видавництво «Підручники і посібники», 2010. 316 с.
8. Костанда І. Позалінгвальні та лінгвальні фактори формування граматики як галузі давньокитайської лінгвістичної традиції. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 42. С. 209-214. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/42-1-28>
9. Gerken L. A. Prosody's role in language acquisition and adult parsing. *Journal of Psycholinguistic Research*. 1996. Vol. 25. №. 2. P. 345-356. DOI: <https://doi.org/10.1007/bf01708577>
10. Hansen M. et al. Individual differences in early disambiguation of prosodic grouping. *Language and Speech*. 2023. Vol. 66. №. 3. P. 706-733. DOI: <https://doi.org/10.1177/00238309221127>

11. Jianfen C. Restudy of segmental lengthening in Mandarin Chinese. *Speech Prosody*. 2004. P. 231-234.
12. Kakoliris G. Misreading Rousseau? Jacques Derrida's Deconstructive Reading of Rousseau's Essay on the Origin of Languages. *Philosophy Study*. 2015. Vol. 5. №. 10. P. 499-512. DOI: <https://doi.org/10.17265/2159-5313/2015.10.002>
13. Lu B., Duanmu S. Rhythm and syntax in Chinese: A case study. *Journal-chinese language teachers association*. 2002. Vol. 37. №. 2. P. 123-135.
14. Valigura O., Kozub L., Monashnenko A. Prosody of English television advertising: sociolinguistic features and pragmatic potential. *Euromentor Journal*. 2020. Vol. 11. №. 1. C. 13-38.
15. Vasko R., Aleksiievets O. Rhetorical prosody in English political discourse. *The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. 2021, Vol. 6. №. 2. P. 255-291.
16. Wang F. et al. The Effect of Pitch Accent on the Perception of English Lexical Stress: Evidence from English and Mandarin Chinese Listeners. *Languages*. 2024. Vol. 9. №. 3. P. 87-103. DOI: <https://doi.org/10.3390/languages9030087>
17. Yunjia W. et al. The perception of disyllabic word stress of Chinese speech in utterance. *Acta Acustica*. 2003. Vol. 28. №. 6. P. 534-539.
18. Zora H. et al. Lexical and Information Structure Functions of Prosody and Their Relevance for Spoken Communication: Evidence from Psychometric and EEG Data. *Journal of Cognitive Neuroscience*. 2025. P. 1-33. DOI: https://doi.org/10.1162/jocn_a_02334
19. 叶军. 汉语语句韵律的语法功能. 上海: 华东师范大学出版社, 2001.
20. 冯胜利, 胡文泽. 对外汉语书面语教学与研究的最新发展. 北京: 北京语言大学出版社, 2005
21. 冯胜利. 汉语书面用语初编. 北京: 北京语言大学出版社, 2006.
22. 冯胜利. 汉语的韵律、词法与句法. 北京: 北京大学出版社, 2009.
23. 王洪君. 汉语的韵律词与韵律短语. *中国语文*. 2000. №. 6. P. 525-535.
24. 王洪君. 音节单双、音域展敛(重音)与语法结构类型和成分次序[J]. *当代语言学*. 2001. №. 3(4). P. 241-252.
25. 吴为善. 汉语“韵律词”的界定. *语言学论丛*. 2003. №. 28. P. 182-196.
26. 吴为善. 汉语韵律句法探索. 上海: 学林出版社, 2006.
27. 林茂灿. 汉语语调与声调. *语言文字应用*. 2004. №. 3. P. 57-67.

Nyzhegorodtseva A. O. APPROACHES TO DEFINING THE CONCEPT OF “PROSODY” IN MODERN LINGUISTIC STUDIES

The current article examines the main approaches to defining the concept of «prosody» in modern linguistics and studies the aspects of rhythm, stress and intonation, which play a key role in understanding language. To do this, we reviewed both domestic and foreign literature on the chosen topic, which allowed us to determine the relevance of defining the main approaches to interpreting and classifying the concept of «prosody» as a question that arouses the interest of scientists in the course of linguistic discourse. Among the methods, both general scientific research methods (literature analysis and comparison) and special ones were used, of which linguistic analysis stands out as a method of linguistics that allows us to understand the considered linguistic phenomena. To achieve the goal, the origin of the concept of «prosody» itself was mentioned and its component composition was considered, which allowed us to identify an important historical dimension of this phenomenon and its complexity as a systemic phenomenon that combines several interconnected language tools at the same time. We also conducted a brief analysis of various approaches to the interpretation of prosodic characteristics in the main linguistic traditions within which this system of phonetic means originated and developed, in particular Greek, Indian and Chinese, and noted the specific features of prosody in the Chinese language, as those that attract the attention of most modern domestic and foreign researchers.

The study revealed that in the phonetic aspect, prosodic characteristics are formed through the influence of acoustic parameters, such as pitch, duration and intensity of sound, allowing sounds to acquire the appropriate accent and emotional coloring in speech, and emphasizes the importance of prosody for the syntactic and semantic structure of speech, and also considers the difficulties of unifying the term in the scientific community, which became the impetus for providing our own recommendations, which will become an effective means of further bringing prosody to a single form. The prospect of further research on the selected topic is determined by the implementation of a comparative analysis of the components of prosody as a system of phonetic means in order to identify the degree of influence of each of them and the connections between them.

Key words: prosody, intonation, supersegmental level, linguistics, rhythm.